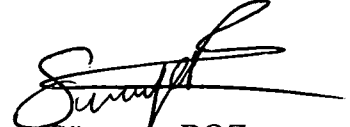

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sümeyle BOZ
Muş Milletvekili

Antalya Manavgat 2'nci Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen bir duruşmada, Antalya Manavgat S Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde tutulan dört tutsağın Kürtçe savunma yapma ve tercüman talebi, mahkeme hâkimi tarafından açıkça reddedilmiş; hâkim, "Burası Türkiye Cumhuriyeti mahkemeleri, benim mahkememde Türkçe konuşacaksınız, Kürtçe konuşurum" ifadeleriyle savunma hakkını engellemiştir. Duruşma tutanaklarına yansıtıldığı üzere bu tutum, yalnızca savunma hakkının ihlaliyle sınırlı kalmamış; yargılamanın tarafsızlığına, mahkeme ciddiyetine ve insan onuruna aykırı bir atmosfer yaratmıştır.

Anayasa'nın 36'ncı maddesi uyarınca savunma hakkı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesi uyarınca adil yargılanma hakkı ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler kapsamında, kişinin kendisini en iyi ifade edebildiği dilde savunma yapabilmesi temel bir haktır. Buna rağmen, özellikle Kürt yurttaşların anadilinde savunma taleplerinin yargı makamları tarafından keyfi biçimde engellendiğine dair çok sayıda vaka kamuoyuna yansımaktadır. Bu durum, yargının tarafsızlığına gölge düşürdüğü gibi, eşit yurttaşlık ilkesini de fiilen ortadan kaldırmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Antalya Manavgat 2'nci Asliye Ceza Mahkemesi'nde gerçekleşen söz konusu duruşmaya ilişkin olarak Adalet Bakanlığınızca herhangi bir inceleme veya soruşturma başlatılmış mıdır?
2. Hâkimin, sanıklara yönelik olarak sarf ettiği ve tutanaklara yansıyan ifadelerin, yargı etiği, tarafsızlık ilkesi ve insan onuruna saygı bakımından açık bir ihlal oluşturduğu kabul edilmekte midir?
3. Türkiye genelinde son beş yıl içerisinde, anadilinde savunma yapmak isteyen sanıkların taleplerinin reddedildiği kaç dava bulunmaktadır? Bu davalarla ilgili Bakanlığınızın tuttuğu bir kayıt veya istatistik mevcut mudur?
4. Kürtçe savunma hakkının, anayasal ve uluslararası hukuki güvencelere rağmen fiilen engellenmesi, Bakanlığınız açısından yapısal bir sorun olarak değerlendirilmekte midir?
5. Hâkim ve savcılarının, anadilinde savunma ve tercüman taleplerine ilişkin keyfi ve ayrımcı tutumlarının önüne geçmek amacıyla Bakanlığınızca herhangi bir bağlayıcı genelge ya da denetim mekanizması oluşturulmuş mudur?

6. Anadilinde savunma talebinin reddedilmesi nedeniyle savunma yapamayan sanıkların yargılamalarının ertelenmesi, adil yargılanma hakkının ihlali anlamına gelmekte midir? Bu tür durumlarda yeniden yargılama ya da telafi mekanizmaları öngörülmekte midir?
7. Kamuoyunda "barış ve demokratik toplum" tartışmalarının yürütüldüğü bir dönemde, Kürtçe savunmanın yargı eliyle engellenmesinin toplumsal barışa zarar verdiği yönündeki eleştiriler Bakanlığınızca nasıl değerlendirilmektedir?
8. Adalet Bakanlığı, Kürt yurttaşların dilsel ve kültürel haklarının yargı süreçlerinde sistematik biçimde ihlal edilmesine karşı hangi somut adımları atmayı planlamaktadır?